

ta ve, da učitelj neobhodno potrebuje svoj oddih. Dasi smo vse svoje sile skozi 10 mesecev posvečali šoli in delu izven nje, nas vendar napornost tečaja ni odvrnila od pridobivanja novega znanja, novih izkustev. Tečaj se je vršil po določenem programu, imena predavateljev in resna volja nas samih so nam pa bili porok, da si pridobimo mnogo tega, kar pri poučevanju na obrt. nad. šolah neobhodno potrebujemo. Stavbarstvo je predaval g. ing. Kregar, tehnologijo lesa strok. učitelj g. Delak, gradb. material in njega tehnologijo g. ing. Dimnik, opisno geometrijo in modeliranje pa g. prof. Znidaršič. S posebnim zanimanjem smo sledili izvajanju strok. učitelja g. Mercine, ki nam je kar v odmoru razkazal vse izdelane modele za mizarstvo treh letnikov obrtne šole. K istim ima primerno razlago in vse predloge. Za poučevanje mizarstvih vajencev je izredno važno in stane s predlogami vred 1000 Din. Bilo nam je pa vsem žal, da ni bil g. Mercina vsaj par dni naš predavatelj. — Mnogo praktičnih beležk, mnogo risb smo ponesli s tečaja, mnogo praktičnega znanja v zavesti, da bo našo delo v prospeh obrtne nad. šole in čim širše izobrazbe obrt. naraščaja, saj vemo, da zahtevajo današnji časi od obrtnikov čim večje naobrazbe in strokovne usposobljenosti, da se v ostrem življenjskem boju morejo obdržati na površju. Naša najboljša volja je, da pripravljamo naš obrtni naraščaj do tega.

SKLEPI TEČAJNIKOV

1. a) V krajih kjer je najmanj 25 učencev naj se osnuje strokovno nadaljevalna šola z enim razredom. Učenci posejajo prvo leto prvi razred, drugo leto drugi razred, tretje leto tretji razred. Nato vstopijo novi učenci, ki enako obiskujejo šolo.

b) Dejstvo je, da učiteljstvo narodnih šol organiziralo strokovno nadaljevalno šolo

stvo ter na njem delovalo s popolnim uspehom. Zato učiteljstvo narodnih šol s popolno upravičenostjo zahteva, da se mu tudi nadalje poveri ta naloga — in to tudi v mestih, posebno še zaradi tega, ker so strokovne šole v bistvu le metodično zaokroženi zaključek višje narodne šole.

2. Pouk na strokovno nadaljevalnih šolah naj se poveri izključno le učiteljstvu, ki je dovršilo tozadevne strokovne tečaje. Le v onih krajih, kjer še ni dovolj v strokovnih tečajih usposobljenega učiteljstva, se naj pritegne drugo učiteljstvo narodnih šol. Ni pa na mestu in iz socialnih ozirov demoralizujoče vpliva, da v krajih, kjer je dovolj učiteljstva iz narodnih šol, in tudi strokovno usposobljenega, poučujejo upokojenci. V tem oziru pričakuje in zahteva učiteljstvo s strokovnimi tečaji zaščite.

3. Telovadba je obvezen predmet v okvirju urnika. V mnogih krajih se telovadba kot obvezen predmet, ali sploh ne poučuje, ali pa zelo neredno kot omalovažujoča postranska stvar, kar je v popolnem nasprotju s tozadevnimi predpisi. Tudi pouk telovadbe se naj vrši v zmislu pod točko 2.

4. Po § 296. zakona o obrtnih vzdržuje občine strokovno nadaljevalno šolstvo. Dosedaj je prispevala za to šolstvo v glavnem le ona občina, kjer je bil sedež šole. Ker pa obiskujejo te šole vajenci tudi iz drugih občin bi bilo na mestu, da stavijo vse občine v svoje proračune gotov znesek, ki ga naj procentualno določi kraljeva banska uprava, slično kakor se to že vrši za pospeševanje kmetijstva; oziroma naj prevzame vzdrževanje strokovnega šolstva banovina.

5. Nedeljski pouk je po zakonu o zaščiti delavcev protizakonit. Zaradi tega prosimo kr. bansko upravo, da izda tozadevne striktno odredbe, katerih krajevni činitelji ne bodo mogli po svoji volji briskirati. Š. Ljubo.

† General Rudolf Maister

V četrtek 26. julija t. l. je zadela jugoslovanski Maribor in ves naš narod nepričakovana, bridka in težka izguba: koščena smrtna roka je iztrgala iz naše sredine našega narodnega heroja in pesnika, generala Rudolfa Maistra. Še letos spomladi 29. marca, torej šele pred 4 meseci, je imenovan obhajal svoje 60 letnico in je ob tej priliki ves narod kar tekmoval v izražanju svojih čustev globoke hvalečnosti napram našemu velezaslužnemu jubilarntu in željah, da ga Vsevišji še mnoga leta pusti med nami. Dasiravno nam je bilo znano, da je bil rahlejšega zdravja, vendar takrat nismo slutili, da bo par mesecev kasneje odšel od nas — za vedno!

Rudolf Maister je bil rojen dne 29. marca 1874. v Kamniku. Kot častnik je vsepovsod in vedno odkrito in neustrašeno očitoval svoje slovensko pokolenje, zahajal je le v slovenske družbe, kar je za časa Avstrije v avstrijski častniški uniformi pomenilo biti pripravljen na vse, seve le na vse hudo! In to hudo ga je tudi nasledovalo na vseh njegovih avstrijskih službenih mestih. Slovenskim vojakom je bil vedno dobrodušen prijatelj in svetovalc.

»Sam Bog ga nam je o pravem času prinesel v Maribor,« tako je koncem vojne govorilo in še govori danes naše severno obmejno ljudstvo. V svojem dalekovidnem prosočnem duhu, s svojo sugestivno osebnostjo vplivnostjo in s svojimi izrednimi vojaškimi vrlinami ter s svojo brezprimerno odločnostjo

je tukaj po točno zasnovanem načrtu pripravil in izvedel ono veliko delo, s katerim je ovekovečil v naši slovenski in jugoslovanski zgodovini kot narodni junak naravnost legendarne tradicije! Sporazumno s takratnim mariborskim Narodnim svetom se je s 15 častniki in 87 vojniki polastil Maribora, sam se s karabinko na rami postavil na mariborski peron in prekrizal račune in načrte takratnega (nemškega) mestnega poveljnika Holika, ki je s svojimi častniki skoval načrt, po katerem bi pripadel Maribor Avstriji. Dne 1. novembra 1918. je padla meljska vojašnica v roke slovenskih vojakov pod poveljstvom stotnika Edvarda Vaupotiča. Po tej zasedbi so ostali Maistra zvesti še naslednji slovenski častniki: Joža Malenšek, Franjo Luknar, Gustav Šilih, Lojze Malenšek in Metod Rakuša, razen zadnjega sami učitelji! S temi, nekaterimi podčastniki in 87 možmi je stotnik Vaupotič sestavljal prvo jugoslovansko stotnijo v Mariboru, imenoval njenim poveljnikom nadporočnika Jožka Malenška in to je bila prva posadka generala Maistra. Od Nar. sveta je bil major Maister imenovan za generala, in s tem višjim činom je zamogel krotiti nemške oficirje in ostale oblastnike. Dne 9. novembra istega leta je sredi priprav nemškega prevrata in nastopa nemških železničarjev v stavko izdal mobilizacijski oglas. Dne 23. novembra je v zgodnjih urah razorožil »belo-zeleno« (nemško) gardo v infanterijski dravski vojašnici in zasedel Špilje ter vsa severno jezikovno mejo od Radgone do Dravograda, po deželi pa dal osnovati Narodne straže.

Nikjer nisi silila v ospredje, ničesar nisi zahtevala zase; skromna, nesebična, delavna in vestna, si vselej do pičice natančno izvršila svojo dolžnost, čeprav ti je bilo marsikdaj hudo in si zlasti zadnje čase večkrat potožila, da ti postaja breme pretežko. Nisi živela samo šolskim otrokom in raznim družtvom, — ne, Milka kdorkoli se je zatekel k tebi, za vsakega si imela odprto srce in odprte roke. Ni bilo potrebnega bolnika, ni bilo lačnega, ne raztrganega, ni bilo bednega in od vseh pozabljenega, ki bi ga bila ti prezrla. Vsem si dajala po svojih močeh, pa če bi bila morala sebi pritrpati. Ni ti bilo žal truda, ne časa, ne sredstev, če si videla, da lahko pomagaš in dobro storiš. — Kako lepo si se zavzela za svojo nečakinjko! Otroka, siroto si jo vzela k sebi in ji nadomestovala mater in očeta. In ko je odrasla in si ustvarjala svojo življenjsko srečo, ne bi bila mogla mati boljše poskrbeti zanjo, kot si to storila ti. Tudi tvoja sestra je našla pri tebi toplo zavetje. Zato, Milka, če je danes solznih toliko oči, veruj, da so te solze odkritosrčne.

Ko tebe že davno več ne bo, bo še živel spomin na tvoje usmiljeno srce, na tvojo gostoljubnost, na tvoje delavne in radodarne roke.

Poslavljam se od tebe tudi v imenu tiste blage starke, tvoje dobrotnice iz otroških let, ki danes joče bridke solze tam daleč v Gorici, ker ji ni bilo mogoče dobiti potnega dovoljenja, da bi prihitela in te spremljala na tvoji zadnji poti. Revica je upala, da ji boš v oporo na stara leta, pa je morala doživeti, da legaš pred njo v grob.

Milka, malo dobrega ti je dalo življenje, za marsikaj te je usoda prikrajšala. A ti si storila toliko dobrega. Zato vem, da ti ločitev ni bila težka, saj so šla tvoja dobra dela pred teboj. Vem, da je tvoj obračun z večnim sodnikom lahek in da ti je sodba mila. Pojdi po plačilo, ki si ga v tako obilni meri zaslužila! Naj ti bo lahka zemlja!

Zdravo Milka in zbogom!

Zinka.

Imel je točno izdelan načrt vojaškega pohoda na Koroško z zasedbo Celovca, žal so mu to naši takratni voditelji v Ljubljani preprečili. Ko je pričela koroška »Volkswehr« razsajati po Koroški je skupno z generalom Smiljaničem posegel v ofenzivo tudi general Maister in prodiral od vzhodne strani v smeri Dravograd—Št. Pavel. Ves ta vojaški uspeh pa je uničil nesrečni plebiscit, kojega pripravam v Podjuni je bil iz Velikova duša in vodja zopet general Maister. Od 1. 1921. do 1923. pa je deloval kot predsednik razmejnitvene komisije med našo državo in Italijo.

General Maister ni bil le vojak, marveč se je že od svojih mladih nog udeleževal tudi kot pesnik ter pod imenom »Vojanove« priobčeval svoje pesmi v raznih književnih listih. Izdal je zbirki svojih pesmi »Poezije« in nazadnje »Kritica mojih«. Ljubil in cenil je knjigo nad vse, zanjo žrtvoval vse, zbiral književne raritete po graščinah, župniščih, zapuščinah itd. Tako si je osnoval privatno knjižnico, ki ji po obsežnosti in vzorni urejenosti daleč na okoli ni para.

Zadnja leta je pisal svoje največje delo: Zgodovino mariborskega prevrata in koroških bojev. To delo je po večini dovršil, manjka joče bodo sklenili po njegovih beležkah naši zgodovinarji in upamo, da bo to delo vsaj zdaj po njegovi smrti našlo založnika, delo s krvjo in vendar z zlatimi črkami zapisane zgodovine našega severnega narodnega rešenja — izpod meča in peresa rešitelja samega!

Ne le velik kot vojak — narodni junak in pesnik, izredno velik je bil pa general Maister tudi kot človek. Njegov nastop je vidno na zunaj odkrival njegovo iskreno sočutje, visoko sočloveško voditeljsko osebnost in iskreno notranjost! Značajnost, odločnost in doslednost so bile kulminirajoče lastnosti tega moža, kakršnih zaznamujemo danes le malo med nami.

Leta 1923. je bil upokojen, za svoje zasluge imenovan za častnega adjutanta Nj. Vel. kralja in odklikovan z visokimi redi ter je kot upokojenec živel v Mariboru, kjer je bil do svoje smrti duša vsega narodnega življenja.

Lansko leto je z velikim navdušenjem sprejel resolucijo severnega obmejnega učiteljstva glede potrebe in priprave koncentracije vsega obmejnega narodno-obrambnega ter sploh nacionalnega in gospodarskega dela, pripravljal je za to akcijo in tozadevno se pripravljajočo anketo v skupnem posvetovanju z učiteljstvom in ostalimi narodnimi delavci prve temeljne smernice. In njega, na katerega smo pri tej težki akciji stavili vse svoje glavne upe in nade vsi, osobito učitelji, ni več in ne bo več!

Dragi g. general, ljubi prijatelj moj in naš! Nimamo te več! Leta 1917. sem te zvalil v Slov. gorice, ki so vzljubile tebe in si jih vzljubil ti! Vzljubile so tebe in postale po tvojem herojstvu odredena jugoslovanska imovina. Vinograd s hišico — bil je tvoj sen. Vsevišji pa te je povabil v svoj vinograd! In še pred kratkim si mi pravil, da morda vidimo v goricah se, ko trta nam zorela bo! Sledil pa si vabilu Gospoda — na večno trgatve!

Poslavljam se od tebe v imenu učiteljstva, zlasti še obmejnega, kateremu si bil in večno boš ostal najpopolnejši vzor in vzgled junaka domoljuba, poslavljam se v imenu naše v vzgojo izročene nam obmejne dece, ki bo o Tebi pripovedovala — pisala. In kakor smo ti v nedeljo 15. julija t. l. z obmejnega tabora pri Sv. Križu nad Mariborom tje v Unec pri Rakeku še živemu pošiljali pozdrave, tako se od gomili tvoji v hvalečnosti in zaobljubi klanjamo, ker za nas si ti nesmrten in večno boš živel, z istimi besedami: po tvojem vzgledu in začetni nam poti za srečo naše domovine »Vsi za Maistrom pojdemo!« Vauda Mirko.

Rdeči križ in državni nameščenci

c) po dopustnosti razmer:

- 1.) delovati, da se narodno zdravje varuje in zboljšuje, zlasti se udeleževati borbe zoper tuberkulozo;
- 2.) podpirati nadložnike, zlasti vojne sirote;
- 3.) stopiti v stik z društvi Rdečega križa v drugih državah in se medsebojno podpirati;
- 4.) sodelovati pri ustvaritvi skupnih človekoljubnih namenov, ki jih je postavila Liga društev Rdečega križa.

Društvo se je pri nas v zadnjih letih razvilo v močno organizacijo. V prvih povojnih letih sicer društvo ni moglo dobro uspevati, ker je bil pri nas preveč ukoreninjen spomin na prejšnje razmere. V bivši Avstriji je bil Rdeči križ pri nas domena aristokratov in Nemcev, ter je bilo slovensko ljudstvo od sodelovanja skoraj izključeno. Razen tega so se med vojno godile razne stvari, katere niso bile ravno v prid in čast društva. Po vojni pa so se razmere temeljito izpremenile. Društvo si je zahtevalo povsem nove idealne smernice, katere sem zgoraj navedel in v nasledovanju teh smernic je storilo že dosedaj mnogo dobrega. Podpiralo je sirote, prirejalo ferijalne kolonije, osobito pa je zastavilo svoje moči v podporo in prospeh človeštva ob velikih elementarnih nezdah. Glede naših krajev omenim samo katastrofalno poyodenj v Polhovgrajskih Dolomitih in prošlo leto v Strugah na Dolenjskem. S pomočjo Glavnega odbora društva Rdečega križa v Beogradu in

Društvo Rdečega križa kraljevine Jugoslavije je dobilo z zakonom o tem društvu z dne 19. avgusta 1933 novo organizacijo. Bivši Oblastni in krajevni odbori so bili ukinjeni ter so na njihova mesta stopili banovinski, sreski in občinski odbori ter poverjenišva. Društvo ima mnogo prijateljev in članov, vendar nikakor še ne toliko, da bi število ustrezalo vzvišenim nalogam društva. Njegove naloge so:

a) V mirnem času:

1. Dajati ljudstvu prvo pomoč ob velikih elementarnih nezdah, raznih epidemijah in drugih občnih ljudskih nezdah;
- 2.) pripravljati osebje in sredstva za izvrševanje nalog, označenih z zakonom o društvu Rdečega križa;
- 3.) pripravljati za ideje in delovanje Rdečega križa številčno močen, zdrav in navdušen Podmladek;

b) v vojnem času:

- 1.) podpirati saniteto državne vojaške sile pri prevažanju in oskrbovanju naših bolnikov in ranjencev ter ujetih ranjenih in bolnih sovražnih vojaških oseb;
- 2.) podpirati in aktivno sodelovati pri organizaciji in izvajanju sanitetne protizračne in protiplinske zaščite prebivalstva;
- 3.) posredovati glede vojnih ujetnikov in internirancev;
- 4.) sploh ublaževati s svojim osebjem in lastnim materialom neizbežna vojna zla;

O našem šolstvu

(Konec.)

Težje kot pomanjkanje učnih prostorov smo občutili pomanjkanje učnih oseb in to na vseh vrstah šol. V nekaterih okrajih je manjkalo na osnovnih šolah po več učiteljev tako, da so bile šole zaprte, ali poedini razredi združeni, da je prišlo do 70 in celo 100 učencev na enega učitelja. V Ljubljani in Mariboru ter njih najbližji okolici je bilo obratno celo preveč učnih oseb. Kljub temu je primanjkovalo v celoti v Sloveniji do 117 učiteljev. Ako bi se držali določb zakona o narodnih šolah glede števila učencev v poedinih razredih t. j. 40—50 bi ne bilo nič brezposelnih učiteljev ter bi jih celo primanjkovalo. Nekoliko si je pomagala šolska uprava s fondom za brezposelne in namestila nekaj učiteljev, nekaj pa jih je namestilo ministristvo v maju iz proračunskega prihrankov iz odtegljajev draginjskih doklad.

Tudi na meščanskih šolah je bilo med letom veliko pomanjkanje učiteljev. Dodelitve učiteljev z osnovnih šol so šle na škodo pouka v narodnih šolah.

Tudi v srednjih šolah so bili nekateri nameščeni šole med šolskim letom ter so se večkrat menjavali profesorji za nekatere predmete.

Tretja težava v našem šolstvu je veliko pomanjkanje učnih pripomočkov za učence in učitelje. Na mnogih osnovnih in meščanskih šolah v siromašnih krajih komaj spravijo skupaj nekaj knjig za učence, da imajo vsaj nekateri učne knjige in si jih potem med seboj izposojajo. Podpome knjižnice nimajo sredstev, da bi zadostile vsem potrebam in preskrbele vsem siromašnim učencem knjige, zato se vrši pouk celo brez knjig.

Vzajemna pomoč staršev in mladine bi lahko veliko odpomogla in ob enem vzgajala mladino k solidarosti.

Zbirke učil na šolah so zastarele, ker ni nobenih sredstev za nabavo novih. Novi načini pouka, nova področja v tehniki in go-

spodarstvu so dali že davno priliko, da so sestavili strokovnjaki tudi nove učne pripomočke, le da jih naše šole ne morejo nabaviti. Zato je popolnoma razumljivo, da pouk v fiziki, kemiji in zemljepisju ni dovolj življenjski in ne vzbudi pravega zanimanja pri mladini.

Za pouk zemljepisja in zgodovine bi morali imeti vsaj v mestih na razpolago kinematograf z dobrimi vzgojnimi in poučnimi filmi, da bi take predstave bile brezplačne in obvezne, ker bi bile del rednega pouka. V nekaterih državah so to že uvedli. Pri nas je priredilo v Mariboru društvo »Šola in dome« nekaj predstav.

Dalje moramo doseči od prometnega ministristva brezplačno vožnjo za učitelje in učence za poučne izlete, ki raj bodo sestavni del rednega pouka iz zemljepisja in zgodovine ter priropisja ker imajo posebne važnosti za narodno in državljansko vzgojo.

III.

Sedanje vrste šol so se izoblikovale v daljši dobi in so ustrezale svojemu namenu, ko so nastale.

Duhovno in stvarno življenje pa se razvije dalje in kaže vedno nove potrebe, za katere mora šola pripraviti mladino. Tako so nastale pri nas vrste šol, ki so namenjene mladini iste starosti, so si pa po svojem notranjem ustroju, načinu pouka in duhu, ki vlada v njih povsem nasprotno. Glede osnovnih šol od prvega do četrtega razreda je najmanj sporov, ker je njih naloga jako omejena in enostavna, a kljub temu najvažnejša.

Od četrtega razreda dalje imamo kar tri različne vrste šol, višjo narodno, meščansko in nižjo srednjo šolo. Da bi se omejil naval na srednje šole je skoro onemogočen prehod z višjih narodnih in meščanskih šol v srednje šole. Nižje srednje šole same pa imajo tri različne tipe in sicer humanističen in realno gimnazijski in realni tip. Otrok z desetimi leti še ni toliko duševno razvit, da bi se lahko sam odločil, za katero vrsto šol je sposoben. Tudi starši in učitelji ne morejo spoznati pri otroku v tej starostni dobi talentov,

Tovarišici Milki Voukovi v slovo

Ti odhajaš! Ravno, ko ti je bila dana prilika, da se nekoliko oddahneš po napornem šolskem delu in si nabereš novih sil za bodoče dni, si se zgrudila za večno. Ni ti bilo dano dočakati onih let, katerih si se tako veselila, ko boš po dovršeni službeni dobi uživala zasluženi pokoj. Pretežko je bilo tvoje breme, zato si omahnila prezgodaj pod njim. Nebo te je poklicalo v večni pokoj in ti prizaneseo z vsem hudim, ki bi te morda še čakalo v službi in zunaj nje.

Ko stojim ob tvojem grobu, te vidim, ono mladostno veselo in prijazno Milko, ki me je s tako odkritim srcem sprejela, ko sem prišla pred 25 leti na svoje novo službeno mesto na Rako. Za menoj so prihajali drugi. Vsem si bila naklonjena in zvesta v hudem in dobrem. Tudi v tistih težkih časih — saj več, Milka — ko bi se bil omajal vsak slaboten značaj, si znala biti zvesta tovarišica. Pri tebi smo se shajali, ko smo bili veseli in ko smo bili žalostni. Včasih nas je bilo toliko, da še skoraj prostora nisi imela za vse. Kakor bi prišli domov, takoj prijetno je bilo pri tebi. Pa ne samo tovariši in tovarišice z domače šole, tudi oni s sosednjih šol, vsi so te enako cenili in radi zahajali k tebi. V imenu vseh, ki so te radi imeli, se zahvaljujem za vse prijetne ure, ki smo jih prebili pri Tebi, za tvojo dobrohotnost in za tvoje odkrito tovarištvo. Hvala ti!

Mnogi so prihajali na Rako in odhajali, ti si ostala celih 27 let. Ni ti bilo v naravi, da bi izbirala, kje ti bo boljše in ugodnejše. Kakor drevo, ki se s svojimi koreninami globoko upre v zemljo, v katero je zasajeno, tako si se tudi ti z vsemi silami oklenila kraja in ljudi, med katere si bila poslana. Nobena neugodnost, nobeno razočaranje, nobeno preganjanje te ni oplašilo, ostala si.

Splošne vesti

XIV. REDNA GLAVNA SKUPŠČINA JUGOSLOVENSKEGA UCITELJSKEGA UDRUŽENJA

bo 18., 19., 20. in po potrebi tudi 21. avgusta 1934 v Beogradu v dvorani nove univerze.

Dnevni red:

A) Predpriprave

Po čl. 86 poslovnika bo seja glavnega odbora 17. avgusta v dvorani Doma učiteljskega združenja — Kralja Milutina ul. br. 66.

Začetek ob 9. uri dopoldne.

1. Čitanje zapisnika zadnje seje glavnega odbora.
2. Dogovor o skupščinskem delu.
3. Predlogi in vprašanja za skupščino.

B) Glavna skupščina

Prvi dan 18. avgusta dopoldne.

Začetek ob 9. uri.

1. Otvoritev skupščine, volitev zapisničarjev in treh overovateljev zapisnika, kakor tudi potrebnih odsekov.
2. Odhod k zadušnici za umrlimi dobrotvori in utemeljači.

Popoldne.

Začetek ob 16. uri.

3. Verifikacija mandatov.
4. Poročilo o delu glavnega in nadzornega odbora.
5. Poročilo skupščinskih odborov in podelitev razrešnice glavnemu nadzornemu odboru.
6. Volitev novega izvršnega in nadzornega odbora.
8. Predlogi in vprašanja.

V kolikor se začeti dnevni red ne dovrši 18. avgusta, se nadaljuje 19., 20. in po potrebi tudi 21. avgusta 1934.

— Sokolski zlet v Zagrebu. V dneh 4. in 5. avgusta je bil v Zagrebu sokolski zlet, na katerem je Sokolstvo doseglo največje zmogostvje. Že nastopi telovadcev in telovadk so pokazali, kako velika je moč jugoslovanskega Sokolstva. A višek je dosegla povorka, v kateri je bilo nad 23.000 Sokolov in Sokolic. Kot najvažnejši uspeh, ki ga je Sokolstvo na tem izletu doseglo, smemo prišteti prihod delegatov bolgarskih Junakov, ki so se tokrat prvič v povojni dobi udeležili sokolskega zleta, ker so šele sedaj pristopili k slovanski sokolski zvezi. — Stotisoči, ki so prisostvovali vsem sokolskim slavnostim so dokazali, da je Sokolstvo v našem narodu že globoko ukoreninjeno. Zasluga za to imajo neumorni sokolski delavci, med katerimi je tudi mnogo učiteljev(ič).

— Meščanskim šolam dodeljeni učitelji.

Svi učitelji narodnih šol postavljajo se po jednom zakonu Zakonu o narodnim školama i prema propisima Zakona o činovnicima. Oni čine, prema tome, jedan činovnički red i kao takvi oni mogu biti članovi svog profesionalnog udruženja. Otuda bi bez obzira, gde su oni dodeljeni na rad, bilo po potrebi ili po molbi, učitelji mogu ako hoće, da budu članovi Jugoslovenskog učiteljskog udruženja. Stoga se, a u vezi akta toga Odeljenja IV br. 5649/I od 20 aprila 1934 godine, daje sledeće obaveštenje:

1) da učitelji narodnih škola, koji su dodeljeni na rad gradanskim školama, mogu biti članovi udruženja JUU i posećivati zbrove kad se zakažu;

2) da se učitelji dodeljeni na rad gradanskim školama mogu koristiti odlukom Go-

nizaciju, učne načrte, načine pouka in učila, ter jih še le na podlagi izkustev izboljšali in splošno uvedli. Da bi ne bilo strahu pred takimi preizkusnimi šolami bi morali pritegniti najboljše učitelje, ki bi s svojo osebnostjo jamčili za uspeh, ker bi jih pri delu ne smeli ovirati ozkosrčni predpisi.

To omenjamo posebej zato, ker so pri nas v zadnjih letih brez vsakega prehoda in preizkušnje celo med šolskim letom uvajali nove učne načrte, kar bi se ne smelo zgoditi. Učni načrti naj se preizkusijo, potem šele postopoma uvedejo od najnižjega razreda dalje na vsaki vrsti šol.

V zvezi z organizacijo šolstva je tudi vprašanje v kakšnem razmerju naj bo šola do življenja, v katerem živi mladina. Tu ne gre za teoretsko pedagoško vprašanje, ali naj šola vodi življenje, ali ga samo spremlja, ker to vprašanje je samo po sebi rešeno s tem, da je šola v človeški družbi že določena naloga, preko katere ne more iti. Šola je poleg življenja oblikovalnica človeškega duha in ni sama sebi namen in si tudi ne more postavljati nalog izven in nad človeka, ki živi takšno ali enako življenje ter se ob njem tudi duhovno oblikuje.

Sedanja šola se je po svojem notranjem ustroju in duhu oddaljila od sedanjega življenja, zato se jej mladina in sicer najspodobnejša in najboljša odtuja in jo celo sovraži.

Šola bo morala odpreti svoja vrata novemu duhu in novemu življenju, ki ga živi mladina, ne da bi morda s tem poplavitla pouk in vzgojo, temveč, da bo ob globokih in težkih doživljajih dnevnih dogodkov dvignila mladino k višjemu spoznanju. Življenje in življenjski pojavi naj bodo izhodišče za šolsko delo, ki vodi mladino preko resnice, dobrote in lepote zopet v življenje. To ni nič novega. Tako so se duševno oblikovali voditelji človeštva, ker so z bistrim očesom opazovali tok življenja. Induktivni postopek v prirodnih znanostih velja tudi za poznavanje življenja, ker pa naj bo šola del življenja, tudi na šolo. Izvod iz pridobljenih spoz-

spodina Ministra prosvete O. n. br. 80.363/32, po kojoj se učiteljima odobrava po jedan dan mesečno, radi posećivanja zborova srednjeg društva, kad se oni zakažu i

3) pošto takva lica rade u gradanskim školama to ona mogu biti i članovi organizacije Udruženja nastavnika gradanskih škola. — Po naređenju Ministra prosvete v. d. načelnik Odeljenja za srednju nastavu — Podpis.

— Praktični učiteljski izpit za učit. go. spodinjiskih šol in tečajev. Sledeče absolventinje dr. Krekove mešč. gospodinske šole v Šiški-Ljubljana so napravile 23. do 27. julija 1934. praktični učiteljski izpit za učiteljice gospodinjiskih šol in tečajev pod nadzorstvom ministrskega odposlanca g. Andreja Skulja (Ministrstvo prosvete v Beogradu z dne 27. aprila 1934., P. br. 13.165.): 1. Bolle Albina iz Ponikve; 2. Grundner Marija iz Zreč pri Konjicah; 3. Ilc Marija iz Dolenjih Laz pri Kočevju; 4. Pušenjak Ana iz Mozirja pri Gornjem gradu; 5. Smid Cveta iz Jurkloštra; 6. Štinec Franciška iz Molelj, savska banovina; 7. Urbanek Stefanija iz Maribora; 8. Zakošek Miroslava iz Šmarj pri Jelšah.

— Gospodu s stalno službo v Ljubljani (najrajši učitelju) oddam strogo separirano sobo v novi vili. Souporaba kopalnice, telefon na razpolago, Cena z zajutrekom 400 Din mesečno. Ponudbe pod »Udobnost« na upr. »Učit. tovariša«.

— Vpisovanje v I. letnik drž. učit. šole v Mariboru. Ministrstvo prosvete je z razpisom Sn br. 22.062 od 11. julija t. l. dovolilo, da se vrši za šolsko leto 1934./35. vpisovanje v I. letnik učiteljskih šol, in sicer samo za moške prosilce, ki so položili nižji tečajni izpit na kaki srednji šoli z odličnim uspehom. Na taki zavodu se bo vršilo vpisovanje takih učencev dne 5. septembra t. l. v ravnateljstvu pisarni. — Ravnateljstvo.

— Maturanti in maturantke iz l. 1914. praznujejo dvajsetletnico 14. avg. 1934. v Ljubljani. Zbirališče ob 14. uri pri »Slamiču«.

DRUŠTVO RDEČEGA KRIŽA.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je prevzel posle predsednika društva Rdečega križa na Vidov dan 28. junija t. l. Tega dne so mu bili predstavljeni v dvoru člani predsedništva in izvrševalnega odbora društva ter se je vršila konferenca, na kateri so mu I. podpredsednik senator dr. Svetozar Tomić in direktor društva referirali o splošnih poslih predsednika glavnega nadzornega odbora, predsednik sekcij pa o raznih panogah društvenega dela.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je izrazil svoje posebno zadovoljstvo na dosedanem delu Glavnega in ostalih odborov društva, vsled katerih zamore naš Rdeči križ pri vsaki priliki odgovarjati dolžnostim, katere so mu poverjene, ter je izrazil upanje, da bodo vsi odbori in člani društva tudi nadalje vztrajati v tem delu, s čimer ga bodo najbolje podprli pri izvrševanju njegovih predsedniških dolžnosti.

Na tej konferenci se je sklenilo, da se najaktivneje zastavijo vse moči za razširjenje organizacije v naši kraljevini s tem, da se bodo osnovali odbori in poverjenstva društva v vseh občinah v smislu odredb Zakona o društvu Rdečega križa, kar ta izrecno predpisuje. To pripravljalo delo, katero je osnovalo za izvršitev glavnih namenov društva,

nanj je dan že v bistvu stvari same. Ta postopek je podan tudi v načinu razvoja našega mišljenja, ker šele na podlagi mnogih poedinosti pridemo do spoznanja splošnosti. Zato mora tudi šola izhajati od življenjskih poedinosti do zadnjih globlin, ki jih je dosegel človeški duh. Posledica sedanjega načina dela v šoli je ta, da tožijo absolventi srednjih in strokovnih šol, da jim šola ni dala ničesar in da so se šele v življenju morali vsega pricuti.

Ako ni dala srednja šola za življenje potrebne prakse, bi pričakovali, da so njeni učenci vsaj za teoretsko znanstveno delo dovolj pripravljani, toda vseučiliški profesorji tožijo o pomanjkljivi pripravi absolventov srednjih šol za znanstveni študij. V industriji in obrti imamo v naši državi zaposlenih na tisoče inozemcev, ki so neobhodno potrebni kot »strokovnjaki« delavci, predelavci, mojstri in inženjerji, čeprav imamo za vsa taka dela strokovne šole.

Že stari klasiki so zahtevali, da se učimo za življenje in ne za šolo, tega načela se bo morala oprijeti tudi naša šola.

IV.

Pri nas smo dosedaj še vse premalo razpravljali o našem šolstvu, njegovi ureditvi in o šolskem delu. Živeli smo še vedno v duhu absolutistične dobe, ko so nam tuje skopomerili naše izobrazbene prilike in smo se morali boriti za vsak razred srednje šole posebej, ter smo jim bili hvaležni, da so nam sploh dali kako šolo. Danes smo državni narod, ki naj sam odloča o načinu pouka in vzgoje v vsakem oziru. Dolžnost vsakega poedinca je, da pomaga graditi stavbo vsega našega šolstva. Tega vprašanja ne morejo rešiti samo predstavniki šolske uprave in strokovnjaki temveč more pomagati vsakdo, ki ima zato potrebne sposobnosti. Posebno bi bilo želeli, da starši sodelujejo v roditeljskih organizacijah, da z organiziranim delom pomagajo izpolniti našo narodno izobrazbo. Do sedaj delujejo društva »Šola in doma«, ki iščejo rešitve vseh perečih vprašanj v našem šolstvu od ureditve prostorov, namešče-

je pa odvisno v prvi vrsti od števila sodelavcev. Vsled tega se mora posvetiti posebna briga in pazljivost pridobivanju članstva, tako da bo tudi naše društvo po vzgledu enakih društev v drugih državah doseglo ono moč, katero naš Rdeči križ po svojem delu v polni meri zasluži in katerega je naši državi in našemu narodu potrebna. Po podatkih, kateri so prispeli dosedaj od državnih blagajin in poverjenikov je znatna večina državnih nameščencev že vpisana v članstvo. Vojške komande in oblasti v tem oziru prednjačijo; so komande, pri katerih so vsi od najvišje staršine do redova vpisani v članstvo društva. Pričakovati je, da bodo do konca leta skoraj vsi državni nameščenci s svojim vpisom v članstvo in aktivnim sodelovanjem pomagali pri društvenem delu, toda največja podpora se pričakuje od ostalega prebivalstva. Organizacija še ni povsod izpeljana ali se je pokazalo, da je uspeh hiter in siguren povsod, kjer obstoja volja, požrtvovanje in ljubezen za veliko dobrotvorno ustanovo Rdečega križa. V posameznih krajih osobito v Južni Srbiji so srezi, v katerih so že ustanovljeni odbori v vseh občinah. V osnovnih, srednjih in drugih šolah je vpisano preko 350.000 mladine, katere se v organizaciji Podmladka Rdečega križa pripravljajo za izpolnjevanje dolžnosti dobrih državljanov, članov in samarjanov Rdečega križa.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je izrazil svoje zadovoljstvo, da more stati na čelu našega Rdečega križa ter je sporočil vsem sodelavcem ta-le pozdrav:

»Vrnivši se s potovanja iz inozemstva sem z veseljem prevzel dolžnost predsednika društva Rdečega križa naše drage kraljevine Jugoslavije. Naše društvo je znano in spoštovano med narodom vsled svojega dobrotvornega dela. To mi daje upanje, da bom našel v izpolnjevanju poverjenih mi dolžnosti mnogoštevne in navdušene sodelavce in da bo naš Rdeči križ sposoben in pripravljen, da izvrši svoje naloge, katere njegovi vzvišeni zaščitniki in naš narod od njega pričakujejo. Vsem odborom, članom in prijateljem Rdečega križa pa sporočam svoj prisrčni pozdrav.«

Pavle, s. r.

Glavni odbor društva Rdečega križa ponosen in srečen, da more z zaupanjem in vero na uspeh nadaljevati svoje delo pod vodstvom svojega vzvišenega predsednika, bo v najkrajšem času začel s pripravami za izpolnjevanje tudi drugih važnih nalog osobito pa s pripravljavanjem svojega pomožnega osebja — prostovoljnih bolničarjev in bolničark poleg pripravljanja samarjanov in samarjank za izkazovanje prve pomoči v slučaju neprijeteljskega napada iz zraka in v nesrečnih slučajih, kar je vse vršil tudi dosedaj.

Z ozirom na gornji poziv Njegovega Visočanstva kneza Pavla in Glavnega odbora društva Rdečega križa vabimo vse naše sodelavljane, da javijo svoj pristop kot redni člani našim edinicam, ki obstojajo že skoraj v vseh občinah.

Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

GOSPODINJSKI TEČAJ ZA UCITELJICE

Takoj po sklepu šol. leta se je pričel v Dr. Krekovi gospodinjiski šoli v Zg. Šiški štiritredenski kmetijski gospodinjiski tečaj za učiteljice, ki je trajal od 2. do 31. julija 1934. Pouk se je vršil vsak delavnik od 8. ure dopoldne do 6. ure popoldne.

Teoretični pouk je bil v tesni zvezi s praktičnimi vajami in je obsegal sledeče predmete: kuhanje in konzerviranje, gospodin-

nja in premeščenja učnih oseb, organizacije šolstva, šolnin, učnih načrtov, dijaških domov, zaposlitve mladine, izobrazbe staršev.

Priznati moramo, da se učiteljstvo vseh kategorij šol trudi v svojih organizacijah, da najde najboljšo obliko svoji vrsti šol, ali ravno v tem, da skrbi vsaka organizacija za svojo vrsto šol, nastajajo nasprotstva med vrstami učiteljstva, in šole se po svojem notranjem delu oddaljujejo.

Profesorji srednjih šol govore o pomanjkljivi pripravi učencev v osnovni šoli in so zato dosegli uvedbo sprejemnih izpitov za prvi razred, ker se ne zamenejo na ocene učiteljev iz osnovnih šol. Tudi vseučiliški profesorji zahtevajo sprejemne izpite za vseučilišče, ker se jim ne zdi zrelostna preizkušnja po profesorjih srednjih šol za zadosten dokaz, da je dijak res sposoben za študij na univerzi. Uvedli so sredi srednje šole malo maturo, da morajo eni in isti učitelji še enkrat preizkusiti dijaka in sebe, ako se niso zmotili in pomotoma pustili učenca preko četrtega razreda. Tako je izobrazbena pot naše mladine podobna bolj skakanju preko ovir, preko katerih preidejo umski in tudi moralni akrobati, kakor pozneje v življenju, ne da bi našemu naraščaju odprli ravno pot navzgor, čeprav naj bi bila strma in težka.

Preko teh nasprotij med šolami v navpični zgradbi nam bi pomagalo skupno delo učiteljev vseh šol in staršev, ki imajo otroke tu in tam in žele, da se mladina čim bolj pripravi za življenje, brez nepotrebnih ovir, ki bolj ubijajo um, kot krepe duševne sposobnosti in ki uničujejo živce mladini in staršem.

O vseh šolskih vprašanjih moramo javno razpravljati, zato bi bilo potrebno, da bi naši listi imeli čim več sodelavcev iz tega področja, ki bi v stalni rubriki o šolstvu redno obravnavali probleme, ki nas teže.

S skupnim delom staršev, učiteljev vseh vrst šol in javnosti bomo lažje tudi v dobi gospodarske krize, ki jo spremljajo krize tudi na drugih področjih, dvignili svoje šolstvo in s tem omiko svojega naroda.

darov posameznikov, je društvo sezidalo nove domove in je priskočilo z obleko in živili poplavljenecem na pomoč.

Članstvo društva vedno narašča in je bilo koncem leta 1933, v 648 organizacijah včlanjenih 12 stalnih, 28.282 rednih in 20.505 podpornih članov, skupaj 48.799 članov, tedaj jako lepa armada. Od tega števila odpade na Dravski banovinski odbor 66 organizacij z 2904 rednimi in 2645 podpornimi člani. Državni nameščenci so pri tem številu odlično udeleženi, saj je bilo koncem leta 1933, včlanjenih v Sloveniji 1034 rednih in 1563 podpornih članov — brez državnih upokojencev — razen tega pa še iz vrst vojske 329 rednih in 1452 podpornih članov, katere vodi v evidenci Glavni odbor v Beogradu. To število je tako impozantno, da se moramo le čuditi, kako ostalo prebivalstvo, osobito pridobitni sloji, stoji ob strani. To število je pa tudi dokaz, kako državni nameščenci umevajo vzvišene naloge društva Rdečega križa in od svojih znano preskromnih prejemkov žrtvujejo za to prekornostno človekoljubno ustanovo članarino bodisi kot redni ali podporni člani.

Zanimivo je, kako se navedeno število porazdeli na posamezne panoge. Naslednja tabela nam to nazorno kaže:

Panoga	Redni člani	Podporni člani
Politična uprava	122	230
Sodna uprava	83	154
Prosvetna uprava	464	445
Davčna uprava	59	71
Zandarmerija	3	13
Katastrska uprava	6	9
Železniška uprava	124	358
Finančna kontrola	56	115
Pošta	73	129
Državna podjetja	18	—
Šumska uprava	5	3
Higienski zavod in Šolska poliklinika	13	27
Carinarnica	8	2
Rudarsko glavarstvo	—	7
skupaj	1034	1563

Kakor je iz te preglednice razvidno, prednjači predvsem naša prosvetna uprava, za njo pride pa takoj železniška uprava. K temu bi pripomnili še, da učiteljstvo ne plačuje samo članarine, ampak tudi aktivno sodeluje ter skoraj v vseh naših edinicah zavzema tajniška mesta.

H koncu bi radi popolnosti še navedel, da je organizacija edinic društva Rdečega križa od konca leta 1933. do danes v toliko napredovala, da je v dravski banovini: 1 banovinski odbor (v Ljubljani), 26 sreskih odborov, 75 občinskih odborov in 107 poverjeništev, skupaj 279 edinic. Pri vseh je državno nameščentvo odlično udeleženo, vendar je še precejšnje število naših tovarišev, kateri stoji ob strani. V interesu celokupnega prebivalstva naše kraljevine, pa tudi naše ožje domovine je, da se članstvo izdatno poveča ter se sklicujemo na poslanico Glavnega odbora društva Rdečega križa o priliki prevzema predsedstva po Njegovem kraljevskem Visočanstvu knezu Pavlu. Z ozirom na vzvišene namene društva Rdečega križa in skromno članarino (24 Din za rednega člana in 6 Din za podpornega člana) naj ne bi bilo tudi med državnimi nameščenci nikogar, ki ne bi bil včlanjen. Zeleti pa je, da sledi vse državno nameščentvo v zvezi učiteljstva in da v organizacijah društva Rdečega križa aktivno sodeluje!

Josip Skalar, viš. rač. svetnik v p.

ker niso še izoblikovani. Otrok pride na ta način v tako šolo po želji staršev, brez ozira na to ali ima sposobnosti za tako duhovno in pozneje življenjsko smer, kakor jo ima tista šola. Še težji so prehodi v višjih razredih srednjih šol.

Iz vsega sledi, da bi morala za štiriletno osnovno šolo slediti enotna nižja srednja šola, ki bi trajala tri ali štiri leta in ki bi jo obiskovali vsi otroci ter bi po krajevnih gospodarskih in kulturnih potrebah imela več tipov, toda še vedno toliko skupnosti, da bi po dovršeni enotni srednji šoli vsak lahko prišel v katerikoli tip višje srednje ali strokovne srednje šole. S tem bi dvignili dobo, ko se mora odločiti otrok za neko stroko do štirinajstega ali petnajstega leta, ko so se že pokazale posebne sposobnosti in nagnjenja ter ima otrok že nekoliko vpogleda v različne poklice, da se lahko že zavestno odloči za določeno življenjsko pot.

Tudi po dovršeni višji srednji in strokovni srednji šoli naj bi bil mogoč prehod z diferencialnimi izpiti na katerokoli visoko šolo. S tem bi omogočili učencem prehod iz te šole v drugo v primeru, da niso v začetku prišli v šolo, ki ustreza njihovim sposobnostim in nagnenjem in obenem dosegli možnost večje izbire najspodobnejših za znanstveni študij. Sedanja organizacija šolstva ni več v skladu s sedanjimi življenjskimi potrebami, ker so poedini tipi šol bili ustanovljeni že pred 300 leti za tedanje potrebe.

Smo na prehodni dobi, ko se pri nas šele ustvarjajo nove oblike šol, zato naj bi pač razmišljali starši in učitelji posebno pa voditelji prosvetne uprave, kakšni tipi šol bi bili za naše prilike najprimernejši, da bi zadostili obče človeškim in našim narodnim zahtevam ter tudi vsakemu poedincu dali možnost čim višjega kulturnega razvoja. Poedinec mora staviti svoje sposobnosti družbi na razpolago, toda družba je dolžna nuditi vsakemu možnost, da si jih tudi razvije.

Novih oblik šol ni mogoče uvajati takoj, zato bi morali ustanoviti najprvo nekaj poizkusnih šol, v katerih bi preizkusili novo orga-